

Een namme om eindelijk te neamen!

Op snein 9 oktober 2005 sit ik jouns noch wat achterstallige kranten te lezen en zie tot mijn schrik en ongeloof een advertentie staan van het overlijden van Mentha de Jong.

Bovenaan stie yn it Frysk 'lennichst kundskip'

Underoan stie ' Hjoed wurdt se yn alle stilte kremearre'

It is de krante fan juster.

Der wie ik even stil fan, wat mat men mei san berjocht as de minske je hiel dierbaar wie.

Mentha wie ald, se wie fan 1919, 86 jier, de leste jierren wie se sa goed net mear, se waar iederkear lytser, de bonken dienen mear en meer sear, der kaam iedere kear meer help oer de flier. Se halde myn aanbod om efkes del te kommen af dit jier, it kaam no net sa goed ut. (No blijkt dat se dat bij mear dien hat, gelokkich hat net eltsenien sich der oan halden, want se hie hjir gjin famylje mear)

Maar se blean ondanks har ald wurden skerp op dingen. En beskeiden tagelyk. "Hoe is it yn Nijsjerk en hoe is it thus, bist drok dwaande? Ja ik folgje it wol, yn

Dongeradiel binne se mar drok mei, mar se fiene kultuur wol fan belang, dat do koest misskien es...."

Een protte minsken yn Nijsjerk sil zich oafreegje oer wa at it hjir giet. Wie is Mentha de Jong.

Om Mentha eindelijk de eer te geven die ze toekomt wil ik nu over haar schrijven.

De eerste keer dat ik haar naam hoorde , was in een brief aan dorpsbelang, ik mien yn it lest fan 1998. De ingekomen brief werd in de vergadering behandeld en riep verbazing op. Hij was bijzonder om de toon, de vraag en tegelijkertijd de bescheidenheid. Een Friese brief van een mevrouw uit Stiens die memoreerde aan het overlijden van Froukje Annema Noordenbos en schreef over de plaats die Oosternijkerk had in het hart en het werk van Froukje Annema. Ze was op de hoogte van de dorpsvernieuwing die toen in volle gang was en vroeg bescheiden of we aan Froukje wilden denken als er ooit gezocht werd naar een naam van een straat of misschien een gedenkteken. Ze wilde de naam voor altijd met Oosternijkerk verbinden.

Ze kon toen nog niet bevroeden hoeveel de naam daarna zou worden genoemd en ook zal blijven. Dorpsbelang was enthousiast en zag een mogelijkheid voor een gedenkteken. De gemeente vertelde echter dat wij nog niet voor subsidie in aanmerking kwamen, dus besloot Dorpsbelang zelf te zorgen voor financiering. Op de expo o.a. werd actie gevoerd en jild binnen helle. Pieter Heijnen (kunstenaar en toen wonend aan de Ropsterwei) zorgde voor een plaquette, hij maakte een ontwerp en we vroegen Mentha de Jong om met de familie Annema een passende tekst te zoeken uit een van de boeken, gedichten of versen.

Uiteindelijk vond de afronding van de dorpsvernieuwing plaats bij het gedenkteken op de hoek, een plaats zorgvuldig gekozen en ingericht. Joop Veenstra zong het lied door Froukje geschreven, over het dorp op de klei en de wind die er altijd waait.

De familie Annema was aanwezig, maar ook Mentha was hierbij aanwezig, maar had uitdrukkelijk aangegeven dat ze niet wilde worden genoemd. Dat deed er niet toe, volgens haar. Ze stond wat achteraf, de strakke blik verried niets, de kenner zag dat ze er gelukkig mee was.

Al ver voor het overlijden van Froukje Annema kwam Mentha met Froukje in Oosternijkerk, zeker een keer per jaar. Ze gingen dan naar de begraafplaats, waar haar beide ouders begraven liggen en de plaats waar ze opgegroeid is op Bollingwier en even langs de school. Het werd hun ontmoetingsdag en later probeerde ik die traditie er in te houden door Mentha uit te nodigen rond de 13^e september. We gingen dan even bij het gedenkteken kijken, een bloemetje brengen, soms naar de begraafplaats, soms naar andere speciale plaatsen. Ze was blij met de aardappelen die ze meekreeg uit Oosternijkerk en vertelde in Stiens bij de SRV man dat weer in het bezit van aardappelen was waar tenminste nog klei aan zat. Mentha kon me ook achter de broek zitten; ze had namelijk een plan, waar ik iets mee kon doen volgens haar. Ik kon wel zorgen voor draagvlak in de gemeente voor een culturele route, zodat namen en teksten / verzen van schrijvers en dichters een plaats kregen langs fiets / wandelpad in Dongeradeel. Immers Dongeradeel was rijk aan schrijvers. Mentha zorgde zelfs dat ik de lijst kreeg met namen. Namen als: Rink v.d. Velde, Durk v.d. Ploeg, Jan Kooistra, Anne Jousma, Jacobus Knol, Willem Schoorstra, Albertina Soepboer, Nienke v. Hichtum en nog folle mear. Dit had alles te maken met de eer die haar eigen vader, Hoitse de Jong, kreeg middels een steen bij Jelsum aan de culturele route fan Leeuwarderadeel. Een plaats waar je uitkijkt over de weilanden, mijmert op de verzen die er over geschreven staan, een bijzondere plaats, zeker voor Mentha, maar ook voor velen die de liefde voor poëzie delen.

Mentha is stoarn en kremeert yn oanwezigheid fan een enkeling. Een skriewster, freondinne fan Mentha fertelde dat se een pear wike ziek west hie. Mar doe se hast nei hus mocht krieg ze ienien een longontsteking en overleed ze binnen enkele dagen. Gelokkich wie zij derbij die laatste tijd. Dizze skriewster fertelde me ferhalen, it liek wol at ik se al hjerder hjert hie, mar doe gie it oer Froukje Annema. Hoe at Mentha een kritische help wie bij it skriewen. Se zocht altijd contact en wist tot op de letter wat er niet klopte, wat goed was of niet op elkaar afgestemd. Ze schreef zelf geen boeken, wel vele, vele brieven en zeker ook stukken voor kranten en bladen. Ze sutelde fanof it begjin mei Fryske boeken en hie kontakten met vele Friese schrijvers. Net alles zinde haar, maar ze volgde ze allemaal tot haar einde kwam.

Fietsend langs het gedenkteken zag ik na het overlijden volop bloemen bloeien bij het gedenkteken, dat deed me goed. Jappie Poutsma zorgt al vanaf 1999 dat het er goed uit ziet op die mooie plek in ons dorp. Bedankt Jappie, ek nammens “ it ald minske”, want zij sil net wer komme om even te sjen hoe at it er bij leit.

Foar mij wachede nog wat wurk, wa wit komt der ooit een culturele route. Mentha soe wol sizze, “Annie, it kin no mooi meinaam wurre mei de historyske paden, der sil toch nog wol wat jild oer weze en oars mar subsidie ut Brussel. Se matte mar even hun best dwaan op it stedhus”.

Annie Bremer